

Interessant om kirurgi og kirurger

Johan Bondi
Med kniven i hånden
Oslo: Gyldendal, 2024
202 s.
ISBN 978-82-05-60466-7

Michael 2025; 22: 68–69
doi: 10.5617/michael.12118

Denne boken er lett å anbefale. Den inneholder interessante og underholdende gløtt inn i kirurgien. Underholdningsverdien svekkes ikke av seriøse og gode betraktninger om kirurgers karaktertrekk og om opplevelser fra både gode og katastrofale hendelser på operasjonsstuen. Spesielt er forfatterens refleksjoner om synet på kirurgers personlighet godt skrevet. Det er ikke noe forsvar, sutring eller debattinnlegg om at kirurger dels oppfattes som helter og dels som brutale psykopater. Det er fine beskrivelser av arbeidssituasjoner, stress, usikkerhet, tidsnød, fortvilelse og store gleder.

Leseren blir tatt med inn i situasjoner blant annet som fersk operatør med forfatteren som medoperatør og veileder. Som over en kaffekopp mellom to operasjoner fortelles anekdoter, historiske hendelser og teknologiske fremskritt. Det er også tanker om fremtiden

– diagnostikk og behandling av smerter hos leserens oldebarn i år 2103.

Bondi har talent for å skrive lett og ledig. Språket er ikke akademisk tungt, og heller ikke flåsete og brautende. Det er ikke bare i orden, men

forfriskende at det omtales «trøbbel» i bukhulen. De korrekte fagtermene står i parentes etter de norske ordene og vice versa. Kirurgiske implantater nevnes sammen med beskrivelser av noen pikante hendelser, hvor gjenstander som har kommet inn gjennom forskjellige kroppsåpninger, krever kirurgi for å bli tatt ut. Litt pirk: I undertittelen burde «alt annet» erstattes med «mye annet», men det er også alt språklig jeg har å bemerke.

Historien om elektroingeniøren Wilhelm Röntgens (1845–1923) oppdagelse av X-stråler i 1895 kunne gjerne vært videreført med å nevne hans kollega Godfrey Hounsfield (1919–2004). Han hadde i 1971 videreutviklet røntgenteknologien til CT, som tar bilder av flere snitt gjennom kroppen og kan i dag gi detaljert tredimensjonal fremstilling av organer og sykelige prosesser. Röntgen og Hounsfield fikk hver sin nobelpris (1901 og 1979) og er gode eksempler på at andre enn leger kan bidra med avgjørende fremskritt. Röntgen har fått sitt navn knyttet til sykehusavdelinger, og tetteheten i vevet på CT-bilder måles i Hounsfield-enheter.

Desinformasjon, løgn, juks og svindel forekommer dessverre også i helsevesenet. Det er fint at forfatteren bruker en side på omtale av Paolo Macchiarini, sannsynligvis den største banditten og lystløgner vi har hatt i kirurgien, og som er dømt til to og et halvt år i fengsel. Etter mitt syn er forfatterens omtale av Macchiarini for mild.

Etter noen år med kirurgi er nok denne anmelderen litt utenfor bokens målgruppe, men jeg lærte mye og hadde stor glede av å lese den. Det vil mange i og utenfor sykehusene også ha.

Steinar Solberg
ssolberg@ous-hf.no

Steinar Solberg er dr.med., overlege i thoraxkirurgi ved Oslo universitetssykehus, Rikshospitalet og forsker i Kreftregisteret.